СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 138. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 17-го липня 1946. No. 138. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, July 17, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

БИРНС НЕ ЗАКРИВАЄ ВОРОЖОГО НАСТРОЮ СОВЄТІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ

Повернувши в неділю 14 липня з конференції міністрів заграничних справ з Парижа, секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс виголосив по радіо в понеділок промову до населення Злучених Держав з повідомленням про осяги і недостачі в переговорах з іншими міністрами в Европі. Він згадав про начерк угоди з поодинокими державами, які мають взяти участь в мировій конференції в Парижі і заявив, що цей начерк не є найліпший, та зате він є найліпшим з усього, що людський ум міг осягнути на нараді чотирьох головних потуг. При цій нагоді сказав Бирнс, що причиною цих труднощів є наставлення совєтських представників. „Вони то своєю гордістю, непривітливістю і ворожим відношенням до американського пляну в справі розброєння Німеччини розбурхали сумніви й підозріння в умах представників інших країв, які хочуть бути їхніми приятелями" — твердив секретар. — Хоч тон, в якім промовляв Бирнс, не виказував давнішого оптимізму, то з його слів можна судити, що будучі конференції всетаки доведуть до привернення миру в повоєнному світі і повернуть вояків до їхніх родин, а тоді „мечі будуть знову перековані в плуги".

ЦЕРЕМОНІЯЛЬНЕ ПІДПИСАННЯ ПОЗИЧКИ.

Для підпису позички, ухваленої конґресом для Великої Британії, зібралися в Білому Домі у Вашинґтоні знатні особи, такі як секретар стейту Бирнс, секретар скарбу Снайдер, предсідник Найвищого Суду, провідники обох великих політичних партій в конґресі, а британську сторону заступав амбасадор лорд Інверчапел. Серед блискучого світла президент підписав в понеділок 15 липня конґресову резолюцію 26 разів, за кожним разом окремим пером, і ці пера роздав на памятку важнішим особам. При нагоді підписання позички президент оприлюднив заяву, в якій сказав, що умова в справі позички не звертається проти ніякого краю, а має лише на цілі довести до економічної співпраці Америку й Анґлію. Така співпраця стоїть отвором теж і для інших Обєднаних Держав — твердив президент.

У КОНҐРЕСІ БЕРУТЬСЯ ПОВАЖНО ДО ПРОСЛІДЖЕННЯ ВОЄННИХ ЗИСКІВ.

Сенатська Комісія для Розслідження Воєнних Зисків, якої головою є сенатор Мід з Ню Йорку, домагається, щоб конґрес приневолив репрезентанта Ендрю Мея скласти своє свідоцтво про воєнні контракти. Мей є головою Військової Комісії в палаті і йому закидують, що він уживав своїх впливів, щоб дати великі воєнні контракти для виробу амуніції підприємству, на якого чолі стояв Ґарсон. На підставі права про недоторкальність особи конґресмена, Мей може бути приневоленим скласти свідоцтво лише на підставі окремої ухвали обох палат конґресу.

ЕФ БІ АЙ В ОБОРОНІ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ НІҐРІВ.

З нагоди правиборів („праймаріс"), що їх переводять в стейті Джорджія, аґенти Федерального Бюра Інвестиґації працюють для відкриття змови білих людей в тому стейті, проти ніґрів. Змова має на цілі недопустити ніґрів до виконання права віддавання голосу при назначуванню кандидатів. Це переводиться звичайно потайним застрашуванням ніґрів. Одначе цього року йдуть застрашування відкрито і тому федеральний уряд хоче найти орґанізацію, яка поширює застрашування. На випадок відкриття змови проти виконування ніґрами громадянських прав, винні будуть покликані до судової відповідальности.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДКРИЛИ ПАМЯТНИК НІҐРОВИ.

З нагоди конвенції орґанізації Лайонс Інтернешенел, яка відбувається у Філядельфії і в якій беруть участь делеґати з Вирджінії, ґубернатор стейту Пенсилвенія Вилйем М. Ток відкрив памятник ніґрови-поетови Джеймсови А. Бландови. Він вславився цим, що написав і скомпонував музику до пісні „Кер мі бек то олд Вирджіні" („Занесіть мене назад до старої Вирджінії"). Бланд народився в Лонґ Айленд, у стейті Ню Йорку, одначе переселився до Вест Вирджінії і там вславився як народній співець. Він скомпонував яких 700 пісень. Помер в 1911 році. — З нагоди конвенції Лайонс в Філядельфії зібралося 12,000 осіб, а між ними є делеґати з кожного стейту.

ПРЕЗИДЕНТСЬКА ЩОДЕННА ҐАЗЕТА.

Точно в год. 8.15 кожного ранка дістає президент писану на машині ґазету величини одної або двох карток, а в ній поміщені найтайніші вісти з цілого світу, надіслані американськими урядовцями й аґентами.

Скомбінована і розгалужена шпигунська система поширена в Канаді і в Злучених Державах

Королівська Комісія, складена з двох членів Найвищого Суду Канади, виготовила урядовий звіт із своєї праці над прослідженням шпигунської роботи, веденої Совєтами в Канаді і поширеної на Злучені Держави, на Анґлію та інші краї. Комісія оперла свою працю на відкриттю урядовця совєтської амбасади в Отаві Ігоря Ґусенка ще в лютім біжучого року і дійшла до висновку, що тут не одна, а кілька шпигунських систем, які взаємно себе доповнюють, хоч іноді ділають зовсім окремо і одна не знає про існування другої. Комісія теж висловлює здогад, що шпигунські аґенції дальше діють в обох державах Північної Америки. Як досі виявилося, шпигунська праця має такі окремі орґанізації: військова шпіонажа, Н.К.В.Д. (совєтська тайна поліція) і політична секція. Оці ділянки не лише діють окремо, але ще себе взаємно шпигують і роблять доноси до „директора" в Москві. Головою шпигунської орґанізації в амбасаді в Отаві був полк. Микола Жаботін. Його праця зміряла не лише до цього, щоб дістати тайні відомости про радар, атомічну енерґію та інші тайні винаходи з часів війни, але теж і до всього, що мало служити для оборони Канади й Злуч. Держав після війни.

Звіт Королівської Комісії передано премієрови Канади В. Л. Мекензі Кінґови, який предложив його парляментови в Отаві. Звіт обіймає 700 сторінок машинового письма.

КАРІБСЬКА КОМІСІЯ ДЛЯ КОЛЬОНІЯЛЬНИХ НАРОДІВ.

Чотири держави, а це Злучені Держави, Анґлія, Франція й Голяндія, покликали до життя Карібську Комісію під проводом американського ґубернатора Дівичих Островів Лоренса Б. Крамера. Комісія має на цілі помогти кольоніяльним народам, які замешкують карібські острови, недалеко берегів Америки, щоб вони дістали голос у вирішуванню господарських і суспільних проблем. Комісію уплянував ще президент Френклин Д. Рузвелт. Її орґанізацію приспішили багаті вислідки совєтської пропаґанди, приміщеної на острові Куба. Завдяки праці окремого аґента комуністична пропаґанда поширена на Карібських островах так далеко, що навіть поодинокі законодатні тіла як от в Мартиніці і в Кубі, находяться в руках комуністів тому, що комуністи опанували робітничі орґанізації і при їх помочи виконують натиск на населення вчасі голосування.

Ґен. Дража Міхайловіч засуджений на кару смерти через розстріл

Білгород, 15. липня. Військовий Трибунал совєтського диктатора в Юґославії, маршала Тіто, після 35-денної розправи визнав винними провідника сербських четніків в боротьбі проти німецького загарбника, ґен. Дражу Міхайловіча, та його 23-ох товаришів, обвинувачених за „зраду", „співпрацю з ворогом", „громадянську війну" і т. п. Ґен. Міхайловіча та десять інших обвинувачених засуджено на кару смерти через розстріл. Бувший юґославський амбасадор в Злучених Державах, Константин Фотіч, засуджений позаочно до 20 років тюрми, конфіскату майна та позбавлення громадянства. Вирок смерти видано позаочно на б. премієра та міністра війни, ґен. Петра Зівковіча, що зараз перебуває в Римі, та на Младена Жуйовіча, команданта четніків і делеґата Міхайловіча закордоном, який перебуває в Парижі. Суддя заявив після проголошення вироку, що „вирок має бути виконаний безпосередньо", а спеціяльна сторожа оточила будинок суду та нікому не дозволяла наблизитися. В кінцевій фазі процесу трибунал Тіта знова атакував політику Злучених Держав та Великої Британії. Представники вільної Юґославії закордоном, як теж юґославський король Петро та окремий Комітет створений закордоном для оборони Міхайловіча, звернулися з апелем до урядів Злучених Держав, Великої Британії та Франції, прохаючи інтервенції, щоби вирок на провідників юґославської визвольної боротьби не був виконаний.

65 ПРОЦЕНТІВ СКИТАЛЬЦІВ ПРАЦЮЮТЬ.

Керівник УНРРА в Німеччині, ґен. Сер Фредерік Е. Морґан, заявив, що 62 процентів скитальців, які перебувають у таборах УНРРА в Німеччині, виконують і далі виконуватимуть різні роботи, аж доки їм буде дозволено взяти активну участь у відбудові своїх країн, або працювати в нових країнах. Усіх скитальців у Німеччині нараховується ще 717,653 осіб.

ТОВАРИШ ЛЕВ МЕДВІДЬ ПОГОДИВСЯ.

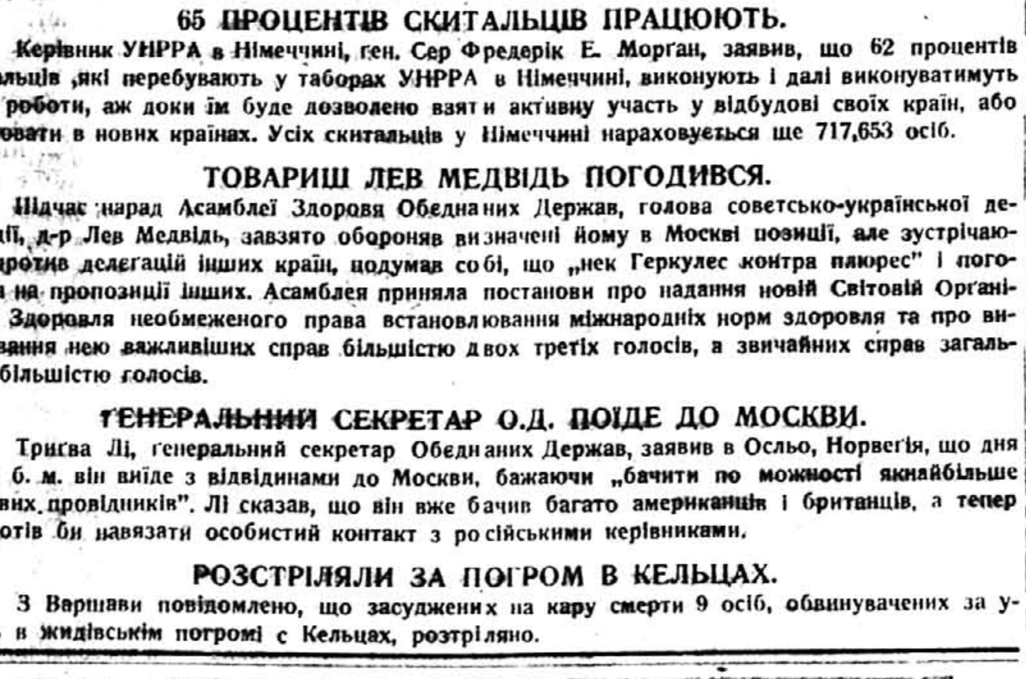
Підчас нарад Асамблеї Здоровя Обєднаних Держав, голова совєтсько-української делеґації, д-р Лев Медвідь, завзято обороняв визначені йому в Москві позиції, але зустрічаючи спротив делеґацій інших країн, подумав собі, що „нек Геркулес контра плюрес" і погодився на пропозиції інших. Асамблея приняла постанови про надання новій Світовій Орґанізації Здоровля необмеженого права встановлювання міжнародніх норм здоровля та про вирішування нею важливіших справ більшістю двох третіх голосів, а звичайних справ загальною більшістю голосів.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР О.Д. ПОЇДЕ ДО МОСКВИ.

Триґва Лі, ґенеральний секретар Обєднаних Держав, заявив в Ослью, Норвеґія, що дня 22-го б. м. він виїде з відвідинами до Москви, бажаючи „бачити по можності якнайбільше світових провідників". Лі сказав, що він вже бачив багато американців і британців, а тепер ще хотів би навязати особистий контакт з російськими керівниками.

РОЗСТРІЛЯЛИ ЗА ПОГРОМ В КЕЛЬЦАХ.

З Варшави повідомлено, що засуджених на кару смерти 9 осіб, обвинувачених за участь в жидівськім погромі с Кельцах, розстріляно.



ПОВНО ГОТОВОГО ЗБІЖЖЯ, А НЕМА ЧИМ ЙОГО ПЕРЕВЕЗТИ.—В цілому світі бракує збіжжя на хліб. А в Кензас фармери зажурені, що луде з вимолоченою пшеницею, що нагромаджена накупі на полі, а нема як її відставити до кораблів, бо бракує тягарових вагонів для перевозу збіжжя. Перед нами фармер, що споглядає на своїх 7,000 бушлів пшениці, що можуть кожної хвилини зіпсутись.

ЧОРЧИЛ ДОМАГАЄТЬСЯ СТВОРЕННЯ АРМІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Бувший премієр Великої Британії, Винстон Чорчил, у своїй промові, яку виголосив дня 15. липня в Люксембурґу, домагався створення необмежених збройних сил Обєднаних Держав, що моглиб виступити проти всякої аґресії. Чорчил теж висловив надію, що Німеччина, поділена на малі держави, займе „відповідне їй місце в Европі".

ЗА РІВНІ ПРАВА ДЛЯ МАЛИХ ДЕРЖАВ.

Австралійський міністер закордонних справ, д-р Герберт В. Еват, говорячи по радіо „як один з пятьох чи шістьох головних учасників війни", остерігав чотири великодержави, що малі держави на паризькій мировій конференції не будуть виконувати ролі „ґумових печаток", отже тільки потакувачів. Він домагався рівних прав для всіх великих і малих країн, які брали участь у війні та виступив проти права „вето", безпосереднього, чи посереднього, як це практикується великими потугами в Раді Беспеки.

СОВЄТИ У БЕРЛІНІ БЕРУТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ.

Після 15-денного арешту і завдяки енерґійним старанням американських властей, большевики вкінці звільнили американського офіцира Семуеля Л. Гарісона та його дружину Гелен, яких були заарештували після переходу в совєтську зону. Зі зізнань звільнених та з посторонніх інформацій виходить, що большевики були їх заарештували як закладників в одній міжнародній шпигунській справі, щоби в той спосіб вимогти від американців звільнення заарештованих двох совєтських шпигунів.

СІЯМ ОБВИНУВАЧУЄ ФРАНЦІЮ.

Сіямський уряд звернувся офіціяльно до Ради Беспеки з обвинуваченням Франції за недавні збройні інціденти на сіямсько-індо-китайському кордоні.

КІНЧАЮТЬ ВИГОТОВЛЯТИ ТЕКСТ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

З Парижа повідомляють, що залишені там відповідні комісії Ради міністрів Чотирьох Потуг кінчають виготовляти тексти мирових договорів, які будуть вислані усім 21 державам-учасникам недалекої мирової конференції.

КИТАЙ В ПОЛУМЯХ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.

Після невдачних спроб замирення між національними і комуністичними військами, громадянська війна в Китаю продовжується і скріплюється. Комуністи дальше атакують залізничу лінію в провінції Гопеґ, розпочали наступ в провінції Шантунґ, оточили Чіенґтанґ в північній Манджурії та стягають свої сили на північний схід від Харбіну. З Тіентсін повідомляють, що невідомі китайці схопили сім американських моряків. З Нанкінґу доносять, що комуністи домагаються влучення в делеґацію на мирову конференцію в Парижі їх представника, твердячи, що одна третина території Китаю находиться під їх контролею. Поміркована Демократична Ліґа в Шанґгаю заявила, що китайська громадянська війна закінчиться тільки повною катастрофою країни.

ІТАЛІЯ НЕ ПІДПИШЕ НЕСПРАВЕДЛИВОГО ДОГОВОРУ.

Італійський премієр, Альсіде де Ґаспері, промовляючи на засіданні Конституційної Асамблеї заявив, що Італія може відмовитись підписати мировий договір, якщо він буде несправедливий. Де Ґаспері виявив готовість переговорювати безпосередньо з Францією, Юґославією та всіми іншими країнами, що домагаються від Італії воєнних відшкодовань.

ЗАЛІЗНА ЗАНАВІСА ПРОТИ ОКСАМИТНОЇ.

Московська партійна „Правда" надрукувала статтю Бориса Ізакова, в якій обвинувачується Велику Британію, що вона „оксамитною занавісою" намагається закривати факт, що Палестина, Індія, Єгипет, Трансйорданія, Ірак, Індонезія та Греція, „країни, про які думається, що спливають медом і молоком", заливаються кровю. Ізаков видвигає проти Анґлії цілий ряд обвинувачень, у звязку з її політикою в згаданих країнах і ці обвинувачення з найбільшою точністю треба булоб звернути власне проти Москви у звязку з її політикою в одній тільки Україні.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ІРАНІ?

З Тегерану і Лондону повідомляють, що в Агваз, столиці провінції Хузістан, проголошено воєнний стан, а військо окупувало посілості Анґло-Іранської нафтової компанії. Представник іранського уряду заявив, що ці заходи пороблено у звязку зі страйком 100,000 робітників, який розпочався на знак протесту проти повороту ґенерал-ґубернатора Месбаг Фатемі, що його обвинувачується за встрявання Анґло-Іранської нафтової компанії в іранські політичні справи",

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Загранницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕРОЗУМНЕ Й НЕГІДНЕ

Нюйорська польська ґазета „Нови Сьвят" видрукувала в числі з 9. липня 1946 в рубриці „Листи з Польщі" листа, якого мала одержати американська полька з Бруклина від когось з своєї рідні, що „одружився у Львові". В тому листі описується трагічні події, які діялись в 1942 році, як у Польщі, так і на українських землях, а теж і пізніші події, коли по гітлерівській окупації прийшла сталінська.

Як знаємо, всі тоді терпіли, безогляду, чи вони були українцями, поляками чи жидами. Міліони людей загинули тоді на цих землях серед надзвичайно трагічних обставин, викликаних історичними порахунками, як теж спричинених наїздниками. Був це час великих, геройських подвигів, а теж повний траґізму. Цьому траґізмови ще й досі не прийшов кінець, як для українців, так і поляків. Тому саме холодний розум наказував би ставитись принаймні в Америці з певною осторожністю до письм що ті події описують. Бо звичайна людина в Европі, що переживала ці траґічні часи, а рівночасно і виростала вчасі націстівських і большевицьких ідеольоґій, часто сама собі не уявляє, що вона сама затроєна тими фальшивими теоріями.

Автор листа пише про „українських бандитів", про „українську голоту", яка „мордувала" поляків. Пише загально й загально подає число жертв. Ось такий шал, пише він, опанував „проклятий український нарід" . . . Це „Нови Сьвят" передрукував, а друкуючи написав від себе в наголовку таке: „Нелюдські тортури, завдавані українцями полякам. Здиніння більше ніж в середновіччю".

Як бачимо, маємо тепер до діла з автором листа з Польщі й з польським редактором в Америці. Обидва допустилися одного й цього самого великого прогріху, бо обидва видали на інший від себе нарід просто — бандитський осуд. Поперше треба би добре провірити, чи згадані події взагалі були, щоб можна комусь в Америці видавати осуд, хто в цього роду подіях дійсно завинив, а як завинив, то чим і в який спосіб. Знов називати за щось таке цілий нарід „проклятим", можуть тільки такі люди, що самі, свідомо чи несвідомо, засвоїти собі націстівську, варварську психольоґію, що колективно опоганює, а то й карає цілі раси і цілі народи. До цього ще додамо, що польська шляхотська влада має на свому сумлінню сотні літ мучеництва українського народу. А як знов польська „Крайова Армія" вигубляла українців на Холмщині, як польські боївки мордували в звірський спосіб українських священиків, і селян, на те є проголошені документи. Але ні одна українська ґазета, не зважаючи, що ті страшні й бестіяльські злочини описано точно з датами, місцевостями й особами, не кинула за те обвинувачення на цілий польський нарід, ні не назвала його за це „проклятим".

Додавати до великого нещастя ще й велику дозу глупоти, і то додавати її в Америці на націстівський лад, є прогріхом супроти демократичних ідеалів і справи замирення народів, у тому теж українського й польського.

Позичка чи субсидія для Англії?

Конґрес ухвалив дати Анґлії біліоновий кредит. Сам факт, що минуло шість місяців від часу, коли американський уряд добив торгу з британським урядом, аж до часу, коли палата репрезентантів цей торг в справі кредитів одобрила, вказує, що признання позички не було легкою справою.

Насамперед висота позички: $3,750,000,000 — тобто чотири без чверть біліона долярів, це така сума, що її дуже важко ужити. Вже те саме вимагало часу, щоб член конґресу міг зрозуміти, нащо ця позичка потрібна. Експерти обох держав, як Америки так і Британії, присвятили цілі місяці часу на обдумання, куди приділити кожну тисячку з наміреної позички. При цім треба було взяти під увагу взаємні користи обох держав і кінцеві висліди оцеї небувалої в історії фінансової трансакції.

Саме над вислідами позички зосередилася дискусія провідних людей в Злучених Державах. Чим дальше посувалася справа до вирішення, тим ясніше ставало, що позичка є наділі далекосяглою політичною справою. Коли йде про Анґлію, то це є остання европейська держава, яка ще може мати вигляди на незалежне існування перед загрозою комуністичного кольоса — Советської Росії. Коли йде про Злучені Держави, то тут йде про забезпечення цій державі вільної торговлі і експорту для її велитенського промислу.

Обі ці справи вчасі переговорів сплетено так тісно з собою, що конґрес міг лише або приняти позичку в цілости, або її відкинути. Пересічна публика не мала навіть спромоги познайомитися з пропозицією і слідила лише за арґументами, які появлялися в пресі. Коли наблизився день вирішення, тобто субота 13. липня 1946, поставлено рубом справу позички в такім виді: або палата репрезентантів ухвалить резолюцію, яка ще в місяці травні перейшла в сенаті, і цим задокументує, що між Америкою й Анґлією затісниться на літа приязнь; або позичку відкине і тим спонукає Анґлію шукати політичного союзника деінакше. А в четвер і пятницю поставили прихильники позички справу так: хто голосуватиме за позичку, той підтримає ідею, що Америка, при помочи Анґлії, стане в проводі світа; хто буде голосувати проти позички, той підпомагатиме ідеольоґію Советської Росії.

Перед самим голосуванням предсідник палати репрезентантів, Сем Рейберн, заявив виразно таке: „Я не хочу, щоб західна Европа, тобто Анґлія й інші краї, пішли в напрямі ідеольоґії, котрою я гиджуся. А я боюся, що так станеться, коли ми не будемо співпрацювати з нашим великим природним союзником... Провід світа кидається нам у руки сьогодні. Чи ми візьмемо його, чи може дозволимо, щоб хто інший захопив його для себе?"

Після його промови кожний член палати репрезентантів оплескував виводи Рейберна. Одначе при голосуванню виявилося, що за позичку заявилося 219 конґресменів, а проти було 155. Голоси не йшли за партійним поділом, бо серед прихильників є 61 Републиканців і 157 Демократів — крім цього ще один з малої партії, а проти було 122 Републиканців і 32 Демократів.

Вчасі дискусії, як у комісіях так і в повних палатах конґресу, підносилися голоси, що Анґлії треба дати позичку, хоч би вона ніколи не була сплачена. Одначе зогляду на це, що ця позичка має поставити Анґлію на ноги і щойно потім вона буде в спроможности її сплатити, дехто порівнює цю позичку до субсидій, які дає наш уряд продуцентам через Бюро Адміністрації Цін. Можливо, що таке порівнання є більше правдоподібне ніж твердження, що це звичайний дарунок. Бо впарі із позичкою йдуть теж і зобовязання на домашнім і міжнароднім полі.

Подяка американським українцям за поміч скитальцям

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филядельфії одержав листа з подякою від Українського Допомогового Комітету в Італії за поміч в грошах і одежі. На чолі цього Комітету стоїть Преосв. Іван Бучко. Ствердивши отримання двох грошевих посилок на загальну суму $10,000 еп. Бучко пише, між іншим, таке:

∴

„Зазначую ще раз, що деяку частину Вашої грошевої допомоги наш Комітет мусить віддавати для деяких збігців, що живуть у крайній нужді на терені Австрії і про те у свойому часі будуть надіслані окремі точні звідомлення.

„У нашому письмі з дня 27. березня ц. р. Ч. 448 наш У. Д. К. в Римі ствердив одержання з подякою посилки 50-ти пакунків з одягами і 2ох скринь з обувою. До оцего нинішного мойого письма дозволяю собі долучити подрібний спис (реестр) тих дарів, доконаний окремою комісією дня 12. квітня 1946...

„Частину одержаних одягів уже роздано поміж наших скитальців у Італії а також і в Австрії. Залучую тут окреме зіставлення розданих одягів. Решта одягів переховується у нашому маґазині.

„Хтож зумівби описати радість наших дівчат, коли вони діставали нові, майже нові „американські" суконки, гарні черевики. Неодній мамі закрутилася в оці сльоза радости, коли побачила свою донечку, чи свойого синочка в новому, майже новому одязі та ще й американському, присланому від Братів і Сестер зпоза океану. Хтож може описати ті почування вдячности, заховані в глибині сердець наших скитальців супроти своїх Братів і Сестер зпоза океану за той вияв християнської любови ближнього й вияв національної солідарности.

„А вже окреме зворушення можна було помітити на обличчах наших скитальців, вихованих під советським режімом, бо вони не привикли до таких виявів християнської любови ані до виявів національної солідарности під Советами, де панувала тяжка атмосфера ненависти, підозрінь, підюджувань, де й рідний брат міг легко виявитися Юдою, а рідна дитина — донощиком перед НКВД. Мушу Вам сказати, що **неодин українець, що дотепер навіть ховався зі своїм національним іменем, щоби не наражуватися на переслідування, чи на несправедливе трактування, одержуючи дар від своїх Братів з Америки, нараз відчував, як у нього виростають крила національної гідности й гордости.** Він ріс духом, маючи те переконання, що належить до Нації, яка має за океаном таке велике, християнське, національно свідоме й солідарне представництво.

„Тільки Бог, знавець людських сердець, знає докладно, як ті обдаровані благали в Бога сторичної нагороди для своїх заокеанських Братів за те все добре, що вони зробили для своїх Братів, що знайшлися в недолі.

„А я, хоч покищо не потребую користати з тих цінних американських дарів, але не менше вдячний від тих усіх обдарованих, **заношу разом з ними всіма покірні благання до Всемогучого Бога, щоби зволив Своїми найобильнішими благодатьми відплатити нашим Братам і Сестрам за океаном за кожню їхнь, хочби й найменшу жертву** вже навіть і в цьому життю. Якщо сам Господь наш Ісус Христос колись скаже до Вас, Браття й Сестри наші за океаном: „Амінь, кажу вам, тому, що ви то зробили одному з моїх менших братів, то ви мені зробили", настільки я вже нині дозволю собі ужити тих самих слів і запевнити Вас усіх про мою вдячність за всі Ваші дари так, немовби Ви те все мені одному зробили".

Робити без плачу і сліз

В канадійському часописі „Новий Шлях" пише О. Бойків у своїй кореспонденції з з Парижа в статті п. н. „Дві душі" про характер двох людей: Клеманса і Чорчила. Каже, що Клемансо заплакав одинокий раз у життю, а саме, як виграв війну з Німеччиною і прилучив Альзацію і Льотаринґію до Франції. Проголошуючи це зеднання йому потекли сльози з радости й він сказав: „Я сорок років боровся за те, щоб це здійснилось". Бойовий Чорчил заплакав в моменті проґри Франції в 1940 році, коли заявляв, що тепер Анґлія сама буде продовжати боротьбу, а не піде на згоду.

А як є з українською вдачею? На ту тему пише О. Бойків таке:

∴

Я навів приклад цих двох душ, щоб вказати, як вони вирізняються від других, зокрема українських. Перебуваючи довгі роки у Франції, я ще не бачив, щоб якийсь француз плакав. Неодне доводилось нам спільно пережити в німецькій вязниці, але французи не тільки не плакали, вони самі себе підбадьорювали. Інакше справа мається в нас українців. Ми завжди й при всяких обставинах плачемо. Про ці **українські сльози** писав наш безсмертний Франко, що колиб ними вимірювалась свобода, то з українським народом ніхтоб не видержав суперництва. Плачемо на Україні, плачемо в Европі, плачемо за океаном. Часом просили мене українці, щоб у святочних промовах я говорив так, щоб не тільки люди, але й стіни плакали. Прикро було мені це слухати й легко було завважувати, що вистарчило сказати декілька чутливих фраз, щоб на багатьох очах виступили сльози. Багатьом здавалось, що друга світова війна більше загартувала українців. Дехто навіть писав: „більше не плачемо, бо вже немає сліз". Здавалось, тепер коли „сліз вже немає", українці затискають кулаки й воно цілком інакше піде. Одначе воно не так! Недавно прислав мені один із моїх друзів опис їхнього свята й просив виправити, бо хоче вислати до преси. В дописі повно фраз про плач і сльози. Мовляв, люди прямо „ревіли від плачу". Я відмовився й пояснив йому, чому так роблю. Він обурився із притиском, що треба ще більше плачу, щоб перестав брат брата вбивати.

Плачемо на Україні, плачемо в Европі на еміґрації, плачемо „за водою". Надто розніжнені наші душі; Безперечно положення нашої найбільшої еміґрації в Еврпі, всіх тих справді ворогом „гнаних і голодних" надзвичайно важке. постійно загрозливе. Вонож не гірше, від положення цілого нашого народу. Врешті українська преса та й українські орґанізації „за водою" безупинно кличуть на поміч всіх тих українців, яких соціяльний стан є добрий. Положення нашої найбільшої еміґрації диктує нашим українцям „за водою", якої помочі треба. Вона найбільша еміґрація в Европі не тільки не має і не матиме тут праці та приміщення, алеж їй грозить постійна небеспека. Все це можна зробити без плачу й сліз, здаючи собі ясно справу, що боротьба не визнає чутливих людей і на це безліч доказів дали нам наші вороги. До зла, накиненого нам ворогами й нимиж доконуваного, треба ставитися по мужньому, зокрема нашим „заводякам", які мусіли присвоїти від анґльо-саксонців і твердість і рішучість, прикмети людини, що наставлена бойово до життя.

ПОШТОВІ МАРКИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Ню Йорк Таймс з 16. червня б. р. згадує про Карпатську Україну в новинці про нові поштові марки. Часопис помістив відбитки двох таких марок. Одна є з 1939 року, коли Карпатська Україна була ще під Чехословаччиною, а друга з 1945, коли її прилучено вже до СССР. На новій марці видно советську звізду та серп і молот, а довкола них напис „Карпатська Україна". В новинці згадано коротко про історію цеї країни, як вона була під Мадярщиною, а потім під Чехословаччиною. При цьому зазначено, що в 1933 році зайшли зміни, бо повстала „автономна Карпатська Україна", що являлася „частиною мрії українців про Велику Україну, в якої склад входилиб теж і українські землі сліз Польщі й Росії. В 1939 році, пише Н. Й. Таймс, згагоди скликання Першого Сойму Карпатської України, дня 2. березня 1939, видано окрему поштову марку. Та кілька днів пізніше, пише часопис, Гітлер забрав Чехословаччину, а мадяри Карпатську Україну, яку держали до 1945 року.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

11)

Петербургу він ніколи не любив, як і взагалі північних великих міст. Кліматичні особливости півночі на південну людину впливають заморожуючо. Петербургу не любив зокрема, там в казематах Петропавловки погинули не один його і його дружини прапрадіди, побудований він на кістках козацтва. В думках Паволоцького бюрократичний Петербург все набирав символу вікового гнобителя України, потвори, від якої доброго нічого не можна сподіватися. Та й що таке, зрештою, кожне місто? Купи каміння й цегли у вигляді будинків, десятки тисяч гандлярів людською працею, людською душею й тілом, та сотки тисяч безправних низів. Додати до них тисячі титулованих і простих злодіїв, не одну тисячу гандлярок своїм тілом, також титулованих і простих, — ось і вся північна столиця. А все разом взяте викликало думки про причаєного підступного павука, все наготовленого обмотати свою необережну жертву павутиною, щоб тим певніше з неї виссати всі життєві соки.

Справді, Головний Штаб можливо викликає його для зовсім інших цілей, а кандидатурою закривається. Не раз уже в історії так бувало. Нема ґарантій, що він з Головного Штабу не помандрує до Петропавлівки, або й у Сибір. Головний Штаб не шпиґунська установа, але охранка і Головному Штабові наказує.. Їхати звіреві просто в пащу?...

Не їхати — також неможливо. Дисциплінованість не дозволяла розпорядки вищого начальства нехтувати. Щоб не було, поїде... Чорт страшним тільки здалеку видається. Нервуватися завчасу нема причини.

Стук в двері землянки очутив Паволоцького. Чийсь голос питав дозволу зайти.

— Не замкнено! Прошу! — озвався полковник голосно. В розкритих дверях станув Волосенко. З місця відрапортував:

— Поручник Волосенко зголошує своє повернення з госпиталю, пане полковнику.

— Петро!... — скрикнув Паволоцький. — Ото несподіванка! Щож виздоровіли?...

Міцно обнялися. Світло лямпи не дозволяло ясно бачити постать Волосенка. Підвівши гостя до стола, завважив Паволоцький сині петлиці на ковнірі шинелі і сині просвіти на поручницьких погонах, замісць білих просвітів і червоних петлиць Чернигівського полку. Старшинські просвіти звичайно мали барву вояцьких погонів — білих у чернигівців і синіх у ніжинців. Спитався, щоб впевнитися:

— Вас щож, перевели у ніжинський полк?

— Для користи служби, пане полковнику... — якось сумно всміхнувся поручник.

— Не бачу від того ніякої користи. В Чернигівському полку ви булиб корисніші.

— Ба, — розвів Волосенко руками. — І мені так здається. Думаю, що мене переведено виключно з тої причини, що в Чернигівському полку служив підстаршиною, серед вояцтва маю багато товаришів і приятелів. Можливо не мав би від воящтва належної поваги.

— Навпаки. Вояцтво ставилосяб до вас з більшою повагою і довірям, чим до кого іншого. Можливо бралоб з вас приклад, — відважних цінять... Щось інше, думаю, спричинило ваш перевід у ніжинський полк. Може бояться вашого панібрацтва з гусарами, а може не хотіли ставити у ніякове положення інших старшин. Воних памятають, коли ви були підстаршиною, не один з них на вас і гримнув. А ще одна причина, що полк занадто вже аристократичний, самі князі, графи й барони, та спліснявіле дворянство. І раптом — селянський син буде з ними на одному становищу. От де, по мойому причина.

— І це можливо. Досить, що перевід стався без мого навіть відома, не то згоди.

— Шкода!... Я позбуваюся доброго помічника... Але, не нам збагнути задуми високого начальства Може то й на ліпше вийде. У ніжинців мало старшин, там напевно приймете кулеметну команду, зукраїнізуєте її... Чогож ми стоїмо? — Паволоцький похопився. — Сідаймо, випемо хоч чаю з сухарями. Десь намерзлися дорогою?...

— Поправді так... З Тиховіжа верхи їхав. А на вузькоколейці у ваґонах так зимно, що хоч псів гони... Всю ніч від Антонівки пхалися...

Паволоцький потягнув за дріт до землянки вістових. За кілька хвиль зявився Дегтяренко. Господар закомандував:

— Готуй, Степане Івановичу, з пів ведра чаю! Гостя маємо!

— Здоров Степане! — поздоровив увійшовшого, Волосенко.

— Доброго здоровля, ваше високоблагородіє!

— Ну... Титуловання затримай для кого іншого... Давай прититаємося, як Бог приказав, по товариськи...

Стиснув правицю Дегтяренкові, обнялися. Той боронився:

— Де вже нам, ваше благородіє, товаришувати? Ви старшина, а я вояк. Не на одноковій ми тепер лінії!

— Зажди! Маю тобі лист від жінки.. Ти йди, готуй чай, а то зачитаєшся і за чай забудеш! Прийдеш, тоді дістанеш!

Дегтяренко вийшов заходитися з чаєм. Старшини посідали коло стола. Завязалася невимушена розмова, розпити про домашних. Поручник близько три місяці набирався здоровля у батьків, на селі, після пятнацять-місячного госпитального лікування. Привіз листи полковникові від родини, Дегтяренкові і односельчанам, листи ніким не цензуровані.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ВИКОЛЮВАЛИ ОЧІ, ВИРІЗУВАЛИ ЯЗИКИ, РОЗПИНАЛИ НА СТІНАХ...

Усіх большевицьких злочинів, поповнюваних над українським народом, справді не списав би на воловій скірі. Читаючи листи від наших братів, яким доводилося переживати большевицьке пекло на українській землі, серце завмірає з болю, пястуки затискаються з люті. Коли, нарешті, прийде кара на катів?

В листі від Я. і Я. С. з Підгаєччини, Західна Україна, до М. С. в Д., м. і. читаємо:

„...Два місяці після приходу в Галичину, большевики почали масове винищування українського народу. В ночі заїжджали тягарові авта а маси аґентів НКВД з приготованими лістами окружували хати людей, призначених на вивезення. До приготовання на невідому дорогу, а переважно смерть, давали тільки 15 хвилин часу. Все це відбувалося в ночі. Людей забирали на самоходи га відвозили на залізничу станцію і там погружували по 80-100 осіб до одного ваґону. Ваґони були вантажні і неопалені, хоча тоді шаліли великі морози. Така доля зустріла мого батька. Перший раз родичі і сестри були поховались та протягом 13 місяців скривались по лісах та по чужих хатах. Аж з початком квітня 1941 р. знова приїхало авто й аґенти НКВД половили Влодзю, Галюсю та Олю і за волося притягнули до авта. Сестри страшно плакали і кричали, але це нічого не помагало. Тоді сусіди дали про це знати батькові і він, щоб не залишати 16-літних дітей самих десь у далекому Сибірі, сам віддався до рук катів. Привели його вихуділого, зарослого з довгою сивою бородою і він бідний поцілував поріг своєї хати та навіки з нею попращався і відїхав, не побачивши ні інших своїх дітей ні нашої матері, що тоді скривалася в іншому місці. Усе наше майно розграбили. А опісля прийшли другі такі самі „визволителі", німецькі фашистські большевики. Перед відступом НКВД ще виловило багато людей, теж мого брата Зеня і вивезли до Б., де в жахливий спосіб помордували сотки невинних людей. Виколювали очі, вирізували язики, розпинали на стінах, били цвяхи в голову, і т. п.".

ТАКТИКА РОСІЇ

„Канадійський Фармер" пише в статті п. н. „Зміна Тактики" про це, як Росія зміняє в міру сил і обставин свою політичну тактику, раз уступає, а раз гороїжиться. Про це, як ця тактика виглядає під сучасну пору, читаємо таке:

„Можемо бути зовсім певними, що Росія не має ще винаходу атомічної бомби, бо колиб мала його, то не здержалась би від того, щоб ним не похвалитися. Західні держави атомічну бомбу мають і колиб прийшло до гіршого, то вони її вжилиб там де треба. Росія не хоче наражатись аж на таку небеспеку. Знаємо, що ми не віримо Росії так, як вона не вірить нам. Поставмо себе в її місце, а зрозуміємо, як ми почувались би колиб вона мала атомічну бомбу, а ми ні. Хто має таку страшну зброю, з тим можна сперечатися до певної міри, та треба уважати, щоб не надто багато його розлютити.

„Росія мусить також числитися з тим, що не всюди комунізм приймається, а комунізм це Росія. В таких державах як Франція, Італія, Австрія, Греція й кількох менших, комунізм мусів зробити відворот. Це показалося у виборах. Викриття шпіонажі в Канаді й Злучених Державах, як також загальна нагінка в інших частях світа не є дуже заохочуючим прикладом поширення російської політичної ідеї. Чим більше Росія буде пхатися з своїм комунізмом між демократичні краї, тим більше вона буде наражатися на всякі неприємности і спротив, не згадуючи вже про отверту ненависть до себе. Це показалось вже в Британії, де комуністи много разів пробували увійти в Робітничу Партію, аж нарешті дістали доброго копняка.

„Та найважнішим в теперішній добі чинником, яким кожна держава мусить руководитися в міждержавних справах і відносинах, це її економічна сила. Чи то в часі миру чи то в часі воєннім, економічна сила є рішаючим чинником. Та держава, яка є сильна економічно, виграє війну, а підчас миру — домінує світом. Найбагатшою й найсильнішою тепер у світі країною є Злучені Держави Америки, якої Росія боїться.

„В часі найбільшої продукції, Злучені Держави продукували річно 1,678 міліонів бочок оливи, коли Росія до року 1950 думає досягнути продукції 258 міліонів бочок. Злучені Держави в згаданім часі продукували річно 684 міліони тон вугля, а Росія в році 1950 думає продукувати річно 275 міліонів тон. В тім самім порівнанню, інші продукти представляються так: сталь — Злучені Держави 90 міліонів тон, Росія 28 міліонів тон; залізо — Злучені Держави 61 міліонів тон, Росія 21 міліонів тон; електрична сила — Злучені Держави 50 міліонів кіловатів. Росія 12; льокомотивів — Злучені Держави 83,000, Росія 7,585; автомобілів — Злучені Держави 5,600,000, Росія 500,000.

„Бачимо з повищих чисел, що Росія далеко позаді всякої продукції і нема вигляду, щоби вона досягнула в цім згляді Злучені Держави, бо хотяй вона робить поступ, то й Злучені Держави не стоять на місці. А треба не забувати, що на випадок війни до Злучених Держав прилучуться Канада, Британія і ціла британська імперія.

„Під мілітарним зглядом Росія стоїть високо щодо армії, цебто числом війська. Але колись ходить про такі річи, потрібні у війні, як морська або повітряна сила, то шкода й говорити. Росія не має прямо навіть чим показатися.

„Ось такі плюси й мінуси Молотов мусів брати під увагу, коли торгувався з Британією й Злученими Державами на конференціях. Торгувався доки міг і доки вдавалося, а коли побачив, що більше не вторгує, погодився на ту ціну, яка була.

„Та це не значить, що Росія вже вдоволена і буде від тепер спокійна. Вона приняла компроміс, бо так треба було тепер, в теперішніх обставинах. Коли і де буде нагода, вона дальше буде старатись видерти від демократичних держав все що можливе. А коли скріпиться економічно, вона знова стане буйною і буде класти великі домагання. Та будьмо певними, що Злучені Держави і Британія не спустять з неї ока".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Збірка на спроваджения українських сиріт до Америки.

Ми, американські українці, що живемо в достатках, повинні своїм рідним допомогти. Ве першій мірі треба нам памятати за українські сироти і чим скоріше забрати їх до Америки. Для того треба при всяких нагодах переводити збірки та засилати до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії, Па. Комітет, маючи на руках певну суму грошеву, зможе ще до наступної зими спровадити тих шість соток українських сиріт до Америки і заопікуватися, бо це є діти борців й мучеників, що їх родичі загинули в боротьбі з ворогами не за власні інтереси, а за свободу й волю українського народу.

Якби так у наших громадах завелася добра постанова, щоби наші молоді американські українці памятали за українські сироти та при всяких забавах, сходинах, пікніках, а зокрема на весільних забавах, переводили збірки на спроваджения українських сиріток до Америки, то булоб виконане благородне і християнське діло! Бо така збірка, якби принесла лише 10—20 долярів з весільних забав, то за один рік булоб зібрано поважну суму грошеву. Збірки на забавах весільних мають нетільки матеріяльну ціль, але і патріотичну. Бесідник, що промовляє за збіркою, має нагоду розказати гостям й чужинцям про тяжкі страждання українського народу, про малолітних сиріт, яких родичі загинули у ворожих тюрмах і на сибірських засланнях. Збірки переведені на весільних забавах є похвальні і памяткові, бо жертви складають молодята, родичі, гості свої й чужі, зложать жертву в забаві й такі одиниці, які ніколи народної жертви не складають. В бостонській українській церковній громаді така збірка на весільній забаві вже другий раз переведена з добрим успіхом. Перша збірка була для українських скитальців на весільній забаві Йосипа і Степанії Івашко, був це початок і зібрано $22. Наступна збірка переведена на весільній забаві на спроваджения українських сиріт до Америки, майже подвоїлась. Про цю збірку хочу згадати.

Дня 23. червня в українській православній церкві відбулося вінчання молодого українця, вислуженого военного ветерана Володимира Бойка з Ваїдою Малів. Весільна забава без музики і танків відбулася в церковній салі. Гості забавились весело і співали весільні й народні пісні. Після дарування молодят й роздачі весільного короваю, за згодою патріотичних родичів Степана і Франки Бойко, промовляв до гостей о. В. А. Касків, згадав про тяжке положення українських сиріт, що перебувають в чужих краях безпомічними скитальцями. Бесідник говорив найперше по українськи, а відтак по анґлійськи, бо були гості іншої народности. В кінці своєї промови прохав гостей, щоби зложили добровільні жертви на спроваджения українських сиріт. Промову гості привітали рясними оплесками і радо зложили жертви як слідує: по $5: Степан і Франка Бойко, родичі, і Володимир і Ваїда Бойко, молодята; по $2: пані Малів, мама молодої і Григорій Музика; по $1: о. В. А. Касків, Анна Беґеза, Марія Шадай, Анна Матеїк, Софія Козак, Степан Чопик, Агафія Бербелицька, Іван Берестецький, Григорій Зварич, Петро Мороз, Семко Кучер, Михайло Мигован, Софія Дейвид, Олек. Шафранська, приятель українців, Василь Балицький, Марія Сороцька, Авраам Малів, Анна Руда, Дмитро Шидловський, Анеїда Малів, Ернест Нювтон, Петро Пізюра, Еліяс Малів, Вилям Валлей, Антонет Заїда. Решта дрібними. Разом зібрано $44.50. Збірку переводили: грм. Йосиф Бербелицький і Степан Чопик. Підписаний вислав згадану суму до З. У. А. Д. Комітету. Сердешна подяка жертводавцям за жертви! Американські українці, допоможіть українським сиротам, а Господь Бог стократно надгородить Ваші жертви!

о. В. А. Касків.

—o—

ҐАРФІЛД, Н. ДЖ.

Добрий приклад.

Дня 15. червня сімя Ратушних в Ґарфілд, Н. Дж., обходила свій 25-літний ювілей, і при цій нагоді ювиляти, обдаровані своїми донечками та іншими, не забули теж про українських скитальців та сиріт. На пропозицію тостместра, п. Ґавреца, ювіляти і гості зложили $159 до розпорядження Злученого Укр. Ам. Доп. Комітету. Збірку перевели Д. Граб і П. Бартошик з Канади. Жертвували: ювіляти Ратушні і п-во Граб (Грабовські) по $50; сімя Ґаврец $10; по $5 зложили: сімї Бартошек і Федчишин, В. Федчишин, Г. Івах, М. Попович, Савчуки, Г. Кулішка, Мудрик, Волкови; по $2: Равлик і С. Молодович. Жертводавцям щира дяка, а ювілятам многих літ.

Д. і М. Граб.

—o—

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Збірка на допомогу скитальцям.

Завдяки великому зрозумінні громадських обовязків нашого громадянства та жертвенній праці п. М. Граб, на лісту від центрального нашого Допомогового Комітету в Філядельфії зібрано на допомогу українським скитальцям і сиротам суму $300. Лісту, на якій видніє теж чимало неукраїнських імен, вислано разом з грішми до Комітету в Філядельфії.

—o—

АЛТУНА, ПА.

На скитальці з вечірки.

В половині травня б. р. був у Алтуні, Па., орґанізатор У. Н. Союзу, п. Д. Білецький, і при цій нагоді від 145 У. Н. С. влаштував вечірку в честь Матері. Підчас вечірки виголосив орґанізатор палку промову про визвольну боротьбу українського народу та про потребу допомоги українським скитальцям. На цю ціль зібрано $51. Зложили: П. Назарук $10. По $5: І. Горон та С. Патроник, а по $2: Н. Пасович та А. Колумбо. По $1 жертвували: І. Патроник, І. Бабяк, С. Олійник, Ю. Паврук, М. Ґураль, М. Марчишин, Мельник, А. Лаврук, Ф. Бабяк, І. Височький, Н. Сливчук, Р. Олексин, К. Патронік, М. Лаврук, М. Височький, В. Горон, М. Сливчук, В. Морикан, Н. Крамар, М. Морикан, А. Дмитришак та $3 зібрано дрібними.

П. Назарук, секр.

—o—

ЛУДЛОВ, МАСС.

На спроваджения сиріт.

Українська громада в Лудлов перевела збірку на спроваджения українських сиріт з Европи до Америки. Попередно вислано до Зл. У. А. Д. Комітету $30, а тепер вислано $51. Жертвували: З каси Тов. ім І. Франка, від. 253 У. Н. Союзу $25, а від членів: М. Пукіш $5, К. Мельник $3, а по $2: К. Герняк, Д. Харко, К. Шліпецький, С. Бучацький, С. Ференц; по $1: П. Павлів, П. Хомин, І. Гнатів, Т. Заячковський, Ю. Чорний, П. Жовтий, Д. Гаврильців, П. Пилипів.

Д. Харко, секр. 253 від. УНС.

—o—

ЖАРТИ

—o—

Між рибалками.

— Чи тут бере риба?
— Не знаю, бо я тут закидаю вудку щойно третій день.

Почім пізнати цісаря?

Князі Чарторійські, що з роду були українці, мали свій замок в Пулавах, в Галичині. Вони були посвоячені теж і з віденським цісарським двором. Коли австрійський цісар Йосиф II. в 1786 році гостив у Львові, кілька раз загостив до княгині Ізабелі Чарторійської, що була родом з Флемінґів. Його часті відвідини закінчилися раз комічною сценою.

Одного дня княгиня не сподівалася гостини, поклалася спати, а передтим наказала козакові, що називався Сокіл, щоб він нікого не впускав до неї. Та зо сну збудив її якийсь крик. Вибігла зо спальні й побачила, як Сокіл змагався з цісарем. Козак повторяв раз-у-раз: „Моя пані спить!" — і намагався цісаря скинути зо сходів.

Тоді княгиня скрикнула: „Що ти робиш, Соколе, цеж цісар!" Так про це згадує сама княгиня у своїх писаних спогадах. Козак пошкробався поза вухо і сказав: „А чорт же його знов, таж він сліпою кобилою приїхав!" (цісар їздив фіякрами). Визволений Йосиф II. поклепав козака по рамени і сказав по українськи: „Добре, добре!" (мабуть тільки і вмів цісар по українськи) і дав йому десять дукатів. На те Сокіл відозвовся врадуваний: „Тепер я вже знаю, що то цісар!"

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надіслані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Йосиф Зазуляк, Вустер, Масс. $3.00

Адміністрація „Свободи".

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й призвище ________________ Ч. від. ______

Стара адреса ________________

Нова адреса ________________

Коррідас—кріваве мистецтво Еспанії

(Надіслане до „Свободи" з Европи)

Боротьба з биками, т. зв. „корріда", це явище чи не найбільш характерне для еспанської раси взагалі, а для самої Еспанії зокрема. Як настане сезон, в цілій країні тільки і почуєте „коррідас", „торос" і „тореpoc".

Боротьба з биками — це еспанське народнє мистецтво, як вони це самі називають. Еспанець може гірко бідувати, може не їсти і ходити обдертий, але щоб побачити „корріду", то він зазичиться, випросить, або вкраде, але таки піде. Столиця Еспанії, Мадрид, не має, наприклад, оперного будинку. Але ви побачилиб мадридську „Пляса де торос" — площу биків! На кінці головної вулиці, Алькаля, з величезною площею для автомашин, з усіми комунікаційними удогідненнями, пишається вибита мозаїкою величезна амфітеатральна будівля — святиня еспанського мистецтва: боротьби з биками.

Умовини життя в Мадриді дуже тяжкі, ціни неімовірно високі, заробітки неімовірно малі, але це не має найменшого впливу на биче мистецтво. Вступ на „корріду" коштує часом сто і більше пезетів, найнижча ціна — це щонайменше одноденний заробіток пересічного робітника, але кількадесять тисяч місць в „Пляса де Торос" завжди заповнені. А як в додатку на проголошенні подається, що виступає такий то і такий Пепі, Мануельо, чи Льоренсо, то квитка треба замовляти кілька тижнів наперед. „Торерос", герої боротьби з биками, це найбагатші люди в Еспанії, справжні міліонери. А прицьому яка пошана! Боротьби з биками не зупинить тут жадний політичний холод чи голод. Еспанія, наприклад, не тільки не має диплaveromatичних взаємин з Мексиком, але й ворогують та підкладають собі взаємно ногу де тільки можуть. Та це не перескаржає еспанським і мексиканським торерам відбувати постійні „гостинні виступи" то в одній то в другій країні.

Найславніші „коррідас" відбуваються в Севіллі підчас „Семана Санта" (Великодний тидень) та на сам Великдень. На цій корріді вже обовязково є Пепі. Але на ній не швидко доведеться побувати нашому голодноу братові в Еспанії і тому треба було задовольнитися таки звичайною собі коррідою в Мадриді.

Хто бачить перший раз це кріваве еспанське мистецтво, той зразу дістає дуже скомпліковані болі голови, живота і взагалі мусить держатися цілою силою волі, щоби не попасти в розстрій нервів. Але я переконаний, що за Н-ським разом кожний дійшов би до того, що буде ревіти разом з биками і еспанцями: все одно, з болю, як бик, або з одушевлення, як еспанець.

Сама „Пляса де Торос" побудована, як згадано, у формі амфітеатру. Довкруги багато камяних місць, ціна яких залежить теж від сонця чи тіні. Для оркестри, представників влади і т. д. є окремі, репрезентативні місця. По середині — величезна арена, посипана піском. Від місць глядачів вона відгороджена деревяним парканом, на всякий випадок не занизьким, щоби бик не міг перескочити і не зависоким, щоби тореро міг переплигнути, тоді, як бикові забава не подобається. Для охорони торерів є теж довкруги арени, у відповідних відступах, окремі сховки, своєрідний подвійний паркан, куди бик не пролізе. Часто трапляється, що роздратований бик пробє паркана рогами.

Початок корріди заповідається сурмою, улюбленим інструментом еспанського організованого иття. Сама корріда починається дефілядою „цілого світа" (тодо ель мундо) — як кауть еспанці — очевидно тільки „цілого світа", що бере активну участь в боротьбі, за виїмком самих биків. Вони дефілюють пізніше, вже після смерти. Між торерами, як у війську, є рядовики і старшини. Генерал це той, хто бика убиває; звичайний рядовик його тільки роздразнює. Головними героями тої крівавої забави повинні бути, по моєму, власне торос-бики, вже хоч би тому, що вони гинуть. Вправді, таке трапляється часом і торерові, але це вже не є в програмі. Треба додати, що бикам віддається теж окрему увагу, називається їх всілякими людськими і божеськими іменами, друкується в програмі, поміщується фотографії. Підчас корріди, як приявні починали бити браво, я завжди питався свого еспанського сусіда: „кому і чому бють браво" та в більшості одержував таку відповідь: „тепер плещуть бикові". Тому, що браво бикові є рівнозначне зі свистом для торера, і навпаки, то підчас боротьби безнастанно беться браво і свищеться рівночасно. Найгучніші оплески лунають тоді, як тореро по всім правилам убє бика, або як бик зі свого боку хоч і без правил рогом провертить торерові живота, або яку іншу частину тіла. Кожна корріда кінчається смертю 4 до 6 биків. Це по пляну. Але часом кінчається теж без пляну, смертю торера. Мясо з биків продають чергового дня по зниженій ціні на базарі.

Торерос мають окремі однострої, звичайно червоні або жовті, з великою кількістю „золотих" прикрас. Крім цього кожний тореро має, так сказатиб, свій прапор, свою краску. Бики під цим оглядом скромніші і їм причіпається тільки малу стяжку — в красках торера, на хребті, там де сходяться передні лопатки. До боротьби годується окрему расу биків, не занадто великих, але натомісць злющих. На артистичний заріз береться бика у віці півтора до двох років.

(Докінчення буде).



В ДЕНЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ. — Ця картина знята в Парижі. Вона представляє секретара стейту, Джеймса Ф. Бирнса, як складає вінок на памятнику Джорджа Вашингтона. Було це дня 4. липня, в День Незалежности. Бирнс був у той час в Парижі на

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Гери, Індіяна. — В проголошенім списі жертв на спровадження сиріт має бути подана загальна сума $135. До жертводавців додати по $2: Іван Кузьма і Анна Габла.

І. В., Латроб, Па. — Дякуємо за витинок, але просимо подати, як ця газета називається.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 9. липня 1946 року померла в 57. році життя

ПАРАСКЕВІЯ БІЛИК,

довголітна члениця відділу 383 У. Н. Союзу в Бріджпорт, Па.

Покійна походила зо села Остапіє, повіт Скалат, Галичина. Оставила в смутку мужа Кіндрата, дочок Марію і Павліну, сина Михайла, пять внуків і брата Юліяна Уушнійр.

Похорон відбувся в суботу, 13. липня з церкви св. Петра й Павла на цвинтар св. Августина. — В. ЇЙ П.!

. Грозінський, секр.

Дня 1. липня 1946 р. померла по довгій недузі

КАТЕРИНА КАНЮГА,

члениця Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Іля.

Покійна походила з села Дашава, повіт Стрий, Західна Україна. Полишила в смутку мужа Миколу, дочок Анну, Ірину і Оольгу, синів Павма і Михайла.

Похорон відбувся 3. липня при участи родини, приятелів і членів з укр. катол. церкви на укр. цвинтар св. О. Николая.

Українська Союзова громада в Шікаго стратила свідому і добру членицю, котра багато працювала для добра Союзу та взагалі для укр. справи в Шікаго. — В. ЇЙ П.!

Т. Шпікула, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. липня, в 2. год. пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг Еве. Всі члени повинні явитись під загрозою кари згідно зо статутом. — Н. Крупка, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і чмениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. липня, в год. 12. вполудне, в домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. Збори відбудуться о тиждень пізніше. Просимо всіх членів і члениць громадно прийти на піврічні збори. — Ф. Т. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 21. липня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі, 127 Парк ул. Просимо всіх членів прийти на час, бо є справи до вирішення і буде роздання дивіденди. — П. Воляник, предс.; В. Колесьик, кас.; М. Сампара, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Українська Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 21. липня, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Обовязком кожного члена є прийти і вирівнати свої вкладки та взяти свого чека дивіденди. — І. Грабар, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. липня, в годині 7. ввечір, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо справи до полагодження. Членів, що ще не дістали дивіденди, просимо прийти і забрати собі свої чеки. — За уряд С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 20. липня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Ґ. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і члениць конечно явитись на збори, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії і уряду за пів року та роздання дивіденди. Просимо привести нових членів і вписати свої діти до У. Н. Союзу. Довгуючих напоминаємо вирівнати свої вкладки. — За уряд: М. Ґалан, пр.; Г. Восилик, кас.; П. Баринч, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 21. липня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. Кожний член дістане свій чек дивіденди. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 20. липня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Либерти Стр. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори і забрати свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас. Н. Ярема, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що на зборах відділу 7. липня зайшла ухвала, що всі члени мусять приносити свої вкладки в першу неділю по першім дн У. Н. Дому, 4-та і Торд ул.; впротивнім разі член буде суспендований. — І. Сорока, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в середу, 17. липня, в годині 7. ввечір. Просимо всіх членів прийти, бо секретар роздасть дивіденду і є важна справа до полагодження. — В. Новак, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 21. липня, в салі У. Г. Клюбу, 18 Вашингтон ул., в год. 2. пополудні. Буде роздання чеків дивіденди і принимання нових членів без вступного. — В. Конзу, предс.; В. Мадзій, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 20. липня, в годині 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-16 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не одержали дивіденди, одержать на зборах. Урядники і контр. комісія дадуть звіт за другий квартал. — За уряд: П. Сташко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 20. липня, під ч. 28 Іст 7. вул., в годині 8. ввечір. Кожний член повинен явитись на ці збори, бо буде звіт за пів року і є важні справи до полагодження. Буде роздання дивіденди для членів. — За уряд: С. Малярський, предс.; Т. Цьньовський, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОШУКУЮТЬ

РОМАН ГЛАДКИЙ, родом з Миколаєва над Дністром, який жив до 1939 р. в Нюарку, Н. Дж., хай зголоситься на адресу: **М. Линтей, 1211 Симсон Ст., Бронкс, Ню Йорк.** Приїхала його дочка, замужна Стеців, з вигнання в Німеччині. Має з собою малу дитину.

ВЕСОЛОВСЬКИЙ ІВАН, син Павла і Катерини з Камінця Подільського, Летичівський район, пошукує своєї тітки, котра має перебувати в Америці. Прошу зголоситися до:
THEO. MECINSKY,
11948 Lowe Ave., Chicago 28, Ill.

ВДОВЕЦЬ, УКРАЇНЕЦЬ, з одним внуком, пошукує жінки до заряду домом. Писати:
STEPHAN KARP
R. D. 3, BETHLEHEM, PA.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В справі пошукування осіб. — Проситься тих, що дістають письма від скитальців з проханням оголосити в часописах пошукування за певними особами, не надсилати тих прохань до редакції чи адміністрації „Свободи", а висилати їх **просто до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії,** бо він держить реєстр таких пошукувань, як теж зладжує викази і пересилає до часописів для безплатного оголошування. Просто до „Свободи" проситься надсилати тільки такі пошукування осіб, які мають бути поміщені як окремі платні оголошення. При цьому звертаємо увагу тих, що надсилають нам цього роду платні оголошення, щоб по можности не оголошували адрес скитальців у газеті, а подавали тільки своє прізвище і адресу, на яку повинен бе зголоситись цей чи ця особа, за якою питають.

ПОШУКУВАННЯ ПРАЦІ

ПОШУКУЮ ПРАЦІ. Молодий жонатий українець пошукує праці в фабриці, складі або де інде. Буду дуже вдячний тим нашим людям, що поможуть мені знайти яку працю. Я сам люблю працювати. Прошу писати на адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1414. Небеспека наближається.



Тарзан завважив, що сильно обсаджені веслувачами човна готові його дігнати.

„Дай мені скоро одяг жрекині", закричав Тарзан, знаючи, що поза пристанію буде сильний вітер.

Вживаючи весло за щогіл, він скоро привязав до нього одяг.

Тимчасом дикуни-вбивники приближалися до човна щораз ближче.